

*Калаченкова Катерина Олександрівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри господарського та адміністративного права
Донецького національного університету імені Василя Стуса*

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ У АГРАРНОМУ СЕКТОРІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Стаття присвячена дослідженню міжнародного та національного досвіду функціонування диджитал-платформ у аграрному секторі. Актуальність дослідження зумовлена розвитком та впровадженням диджиталізації в усі сфери економіки, зокрема і в аграрний сектор. Метою цього дослідження є визначення правових умов для успішного впровадження цифрових платформ у діяльність суб'єктів аграрної сфери, зокрема шляхом впровадження найкращих міжнародних практик у національну правову систему. У статті розглядаються приклади успішних міжнародних диджитал-платформ, зокрема платформ eNAM (Індія), AgriDigital (Австралія) та Farmigo (США). У роботі висвітлюються ключові функції диджитал-платформ, а саме: автоматизація процесів, підвищення прозорості, забезпечення ефективності управління ресурсами та покращення доступу до ринків збуту. Акцентовано, що ефективне функціонування таких платформ неможливе без належного правового регулювання. Розглядаються правові засади використання диджитал-платформ, включаючи вимоги до захисту даних, договірної регулювання та кібербезпеки, з урахуванням законодавства ЄС (GDPR, DSA) і США (Farm Bill, Cloud Act). Окрема увага приділена впливу диджиталізації на український аграрний сектор та відповідне правове регулювання. В роботі досліджуються українські диджитал-платформи, які спрямовані на підтримку аграрного сектору. Зроблено аналіз стану правового регулювання в Україні, зокрема аспектів доступу до державних реєстрів, укладення електронних правочинів і захисту конфіденційності даних. Звертається увага на відсутність чіткого регулювання питання функціонування диджитал-платформ, зокрема в аграрній сфері, та виділяються ключові питання, які потребують вирішення на законодавчому рівні. Запропоновано рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правової бази України для сприяння розвитку диджитал-платформ у аграрному секторі. Зроблено висновок про доцільність перейняття іноземного досвіду щодо регулювання функціонування диджитал-платформ.

***Ключові слова:** диджиталізація (цифровізація), диджитал-платформи, аграрний сектор, суб'єкти в аграрній сфері, правове регулювання.*

Постановка проблеми. В умовах стрімкого розвитку диджитал-технологій та глобальної диджиталізації економіки аграрний сектор стає одним із ключових напрямів впровадження інновацій. Диджитал-платформи надають суб'єктам аграрної сфери можливість оптимізувати управлінські процеси, забезпечувати прозорість діяльності, підвищувати ефективність розподілу ресурсів та покращувати доступ до ринків збуту.

Україна, як одна з провідних аграрних країн світу, має значний потенціал для впровадження цифрових рішень в аграрний сектор. Водночас правове регу-

лювання використання диджитал-платформ перебуває на етапі формування, що створює виклики для їх ефективного функціонування.

Дослідження правових аспектів функціонування диджитал-платформ є важливим для розробки рекомендацій щодо вдосконалення законодавства України, спрямованого на підтримку аграрного сектору в умовах цифрової трансформації. Це також сприятиме формуванню конкурентоспроможного середовища для українських суб'єктів в аграрній сфері на світовому ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематика диджиталізації в аграрному секторі останніми роками активно вивчається як у міжнародному, так і в національному контексті. Серед ключових питань, які аналізуються дослідниками, виділяються: роль цифрових платформ у розвитку аграрного сектору, регуляторні виклики, пов'язані зі впровадженням технологій тощо.

У міжнародних дослідженнях, присвячених глобальним практикам, часто висвітлюється вплив диджитал-платформи на ефективність роботи аграріїв. Наприклад, дослідження під егідою FAO демонструють успішний досвід платформи на зразок eNAM (Індія), які забезпечують прямий доступ фермерів до ринків, мінімізуючи роль посередників. Дослідники також зазначають, що такі платформи сприяють прозорості торговельних операцій через впровадження блокчейн-технологій.

Публікації World Bank Group акцентують на значущих цифрових трансформаціях у досягненнях цільового сталого розвитку, зокрема через підтримку аграрних об'єднань та розвиток інфраструктури даних за допомогою інвестицій [1, 2].

В українській правовій науці питання диджиталізації аграрного сектору досліджуються переважно в контексті загальних питань трансформації бізнесу [3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Постановка завдання цього дослідження спрямоване на визначення правових умов для успішного впровадження цифрових платформ у діяльність суб'єктів аграрної сфери, зокрема шляхом впровадження найкращих міжнародних практик у національну правову систему. Вирішення зазначених питань сприятиме не лише економічному зростанню аграрного сектору, а й інтеграції України у глобальний цифровий ринок.

Виклад основного матеріалу. Сучасний аграрний сектор відзначає значні зміни під впливом диджитал-технологій. Диджитал-платформи, що використовують штучний інтелект, блокчейн і хмарне обчислення, створюють нові можливості для суб'єктів аграрного сектору, забезпечуючи їм доступ до ринків, фінансів та інформації, тощо [10, с. 25].

Диджитал-платформи можуть автоматизувати процеси, зменшити витрати на адміністрування та забезпечити прозорість взаємодії між учасниками. Успішними прикладами диджиталізації в аграрній сфері є платформа на кшталт

AgriDigital (Австралія), що використовує блокчейн для прозорих розрахунків між учасниками, eNAM (Індія), яка пропонує доступ до ринків через електронні аукціони.

Треба додати, що AgriDigital є провідною платформою для управління ланцюгами постачання зернових. Вона дає змогу аграріям укладати контракти, відстежувати ланцюги постачання і здійснювати платежі онлайн. Використання блокчейну підвищує прозорість операцій і запобігає шахрайству. Правові аспекти, пов'язані з цією платформою, зосереджуються на положеннях австралійського закону про електронну торгівлю, захисту даних відповідно до Privacy Act 1988 [11], на договірному регулюванні, конфіденційності даних і забезпеченні відповідності стандартам кібербезпеки [12].

eNAM (Електронний національний сільськогосподарський ринок) – це всеіндійська централізована онлайн-платформа, запущена в Індії у квітні 2016 року з метою об'єднання сільськогосподарських ринків в усій країні. Вона сприяє інтеграції фізичних ринків (APMC та RMC) в єдину цифрову мережу для впорядкування торгівлі сільськогосподарською продукцією. Платформа сприяє прозорій торгівлі, визначенню цін у режимі реального часу та зниженню транзакційних витрат. Вона дає змогу здійснювати прямі транзакції від фермера до покупця, оминаючи посередників. Платформа функціонує відповідно до законодавчої бази Індії у сфері сільського господарства та торгівлі, а її впровадженням та наглядом займається Консорціум малих фермерських агропідприємств (SFAC). Для участі в електронних торгах штати повинні узгодити свої закони про APMC з положеннями про електронну торгівлю, забезпечивши єдину ліцензію на торгівлю та єдиний ринковий збір у всіх штатах. Таке нормативне узгодження уможливорює ефективне визначення ціни та торгівлю на основі якості [13, 14].

Наступним успішним прикладом диджиталізації в аграрному секторі є платформа для управління спільнотами, які забезпечують доступ до свіжих фермерських продуктів – **Farmigo** (США). Farmigo орієнтована на підтримку аграрних кооперативів через моделі Community Supported Agriculture (CSA). Платформа дає змогу організувати підписку, управління замовленнями, доставку, а також забезпечує гнучкі опції оплати. Вона також підтримує зв'язок між фермерами та місцевими споживачами. Основні юридичні питання включають дотримання стандартів захисту даних відповідно до California Consumer Privacy Act (CCPA) та ліцензування програмного забезпечення [15].

Огляд наявних платформ дає можливість зробити висновок, що функціями цифрових платформ є: управління ресурсами, координація дій, доступ до ринків, аналітика даних. Водночас варто зазначити, що ефективне функціонування таких платформ неможливе без належного правового регулювання.

Регулювання диджитал-платформ для аграрного сектору за кордоном значною мірою залежить від національних законодавств і міжнародних практик.

Так, у межах Спільної сільськогосподарської політики (CAP) 2023–2027 ЄС активно підтримує диджиталізацію аграрного сектору. Стратегії країн-членів включають розвиток цифрових платформ для кооперативів, використання технологій точного землеробства, інвестиції в диджитал-інфраструктуру (наприклад, широкопasmовий інтернет) та підтримку створення єдиного європейського простору для обміну аграрними даними. До того ж застосовуються заходи щодо покращення навичок фермерів та інтеграції цифрових технологій у виробничі процеси, що сприяє сталому розвитку сільських громад [16, 17].

Також варто зазначити, що ЄС активно працює над створенням єдиного цифрового ринку, який включає регулювання цифрових платформ для агросектору. Так, Data Governance Act (DGA) визначає правові засади для обміну даними між компаніями в аграрній сфері, що є основою для функціонування диджитал-платформ [18, 19]. GDPR – встановлює жорсткі правила щодо збору, обробки та використання персональних даних, що є важливим для роботи платформ, які збирають дані про фермерів чи операції кооперативів [20]. Digital Services Act (DSA, Закон про цифрові послуги) запроваджує комплексну нормативну базу, спрямовану на підвищення підзвітності та прозорості цифрових платформ, зокрема у сфері електронної комерції. Він зобов'язує платформи вживати заходів для боротьби з нелегальним контентом і продуктами, захищати права користувачів і забезпечувати прозорість своєї діяльності. Конкретні положення включають механізми позначення нелегального контенту, зобов'язання щодо прозорості модерації контенту та вимоги до підзвітності великих платформ із понад 45 мільйонами користувачів. DSA має на меті сприяти створенню безпечнішого та справедлившого цифрового середовища, забезпечуючи водночас дотримання фундаментальних прав – свободи вираження поглядів [21].

Також у межах Загальної сільськогосподарської політики (CAP) [22] ЄС реалізується Програма SmartAgriHubs, фінансована Європейською Комісією, яка спрямована на підтримку цифрових інновацій у сільському господарстві та стимулює використання Інтернету речей (IoT), великих даних, штучного інтелекту та блокчейну для оптимізації фермерських процесів і покращення екологічної стійкості [23, 10, с. 26].

Розглядаючи національне законодавство окремих європейських країн, можна також зазначити підтримку диджиталізації на державному рівні. Так, Французька програма «Сільськогосподарські інновації 2025» підтримує цифрову трансформацію аграрного сектору за допомогою інновацій, субсидій та спільних платформ. Ця ініціатива заохочує впровадження точного землеробства, інструментів на основі штучного інтелекту та пристроїв Інтернету речей для підвищення продуктивності та стійкості сільського господарства. Вона також сприяє розвитку кооперативів та інших зацікавлених сторін у сільському господарстві, полег-

шуючи доступ до цифрових ресурсів і можливостей фінансування [24]. Ці заходи узгоджуються з більш широкими європейськими стратегіями цифрового сільськогосподарства, як-от Європейські центри цифрових інновацій та Спільна аграрна політика після 2020 року, які сприяють модернізації та обміну даними в сільському господарстві [25].

У Німеччині реалізуються численні проєкти та ініціативи, спрямовані на диджиталізацію аграрного сектору, включаючи використання платформ і програм для «розумного фермерства» (Smart Farming). Наприклад, у межах концепції Agriculture 4.0 активно впроваджуються цифрові екосистеми, які об'єднують фермерів, технології, машини та інфраструктури для збору, аналізу й обміну даними. Це включає автоматизоване управління сільськогосподарськими процесами та використання штучного інтелекту для оптимізації рішень, як-от управління ресурсами чи оцінка стану рослин і ґрунтів. Проєкти Digital Ecosystems та AgriDataSpace спрямовані на розвиток платформ для ефективного обміну даними між усіма учасниками сільськогосподарського сектору та надання фінансування для таких ініціатив [16, 26].

Додатково, через програми Horizon Europe та Digital Europe Programme ЄС підтримує дослідження та інновації в цифровій трансформації аграрного сектору, надаючи фермерам доступ до сучасних технологій і фінансування для їх впровадження [16].

Аналізуючи американське законодавство, можна зробити висновок, що воно також фокусується на захисті даних, пов'язаних із цифровими платформами в аграрному секторі. USDA (Міністерство сільськогосподарства) підтримує проєкти, які використовують агротехнології, включаючи датчики та аналіз великих даних. Законодавство також спрямоване на забезпечення доступу малих фермерів до інноваційних рішень і створення цифрових інструментів для управління ризиками [16, 27]. У США диджитал-платформи регулюються через акти Farm Bill та The Cloud Act.

Farm Bill підтримує впровадження технологій в аграрному секторі, включаючи цифрові інструменти. Наприклад, через програми, спрямовані на розвиток інноваційних підходів, цей закон охоплює аспекти вдосконалення методів фермерства, впровадження прецизійного землеробства та підвищення продуктивності сільськогосподарства. Це підтверджується даними Міністерства сільськогосподарства США (USDA) та аналізом ERS про вплив Farm Bill на економіку аграрного сектору США [28].

The Cloud Act регулює використання хмарних сервісів, включаючи питання доступу до даних і захисту конфіденційності. Цей закон створює юридичну основу для співпраці між урядами та провайдерами хмарних сервісів, забезпечуючи відповідність міжнародним стандартам кібербезпеки та конфіденційності даних [29].

На підставі вищенаведеного можна зробити висновки, що в більшості країн законодавче регулювання диджитал-платформ для аграрної сфери за кордоном варіюється залежно від юрисдикції, проте загальні тенденції охоплюють підтримку інновацій, захист даних та стимулювання сталого розвитку. Ці підходи демонструють значну роль урядової підтримки та необхідність інтеграції диджитал-технологій для ефективного розвитку аграрних кооперативів. Основні виклики стосуються захисту персональних даних, стандартизації обміну даними, забезпечення прозорості роботи платформ та підтримки їх інтеграції в аграрний сектор.

Розглянемо вплив диджиталізації на український агросектор та правове регулювання. Так, в Україні є кілька диджитал-платформ, які спрямовані на підтримку аграрного сектору, включаючи фермерів та кооперативи.

Державний аграрний реєстр (ДАР) – це онлайн-платформа для взаємодії аграріїв із державними органами та донорами [30]. Вона пропонує доступ до програм підтримки, аналітику даних, автоматичний розрахунок обсягів підтримки та зручний функціонал для реєстрації земельних ділянок фермерських господарств [31]. Одразу варто зазначити, що на сайті ДАР відсутня політика конфіденційності та попередження про збирання будь-яких даних користувачів. Це створює ризик для персональних даних відвідувачів, оскільки незрозуміло, чи дотримується платформа вимог законодавства щодо захисту даних. До того ж для завершення процесу реєстрації користувачів перенаправляють на id.gov.ua, де потрібно пройти верифікацію. Пропонується доступ до платформи за допомогою сучасних цифрових ідентифікаційних інструментів, як-от: електронний підпис (на файловому носії, токени або у хмарному сховищі) або Bank ID НБУ. Ці способи доступу забезпечують надійну ідентифікацію користувачів та відповідають вимогам чинного законодавства України щодо використання електронних підписів і систем автентифікації. Проте відсутність чіткої політики конфіденційності та попередження про збирання персональних даних є недоліком, оскільки користувачі мають право знати, які дані збираються, як вони обробляються і як захищаються. Для забезпечення відповідності вимогам законодавства про захист персональних даних такі положення мають бути інтегровані у функціонал сайту. Впровадження прозорих процедур обробки даних підвищить довіру до платформи та забезпечить правову безпеку як для користувачів, так і для її адміністраторів.

AgriAnalytica – це платформа, що спрощує аграріям доступ до фінансування. Вона пропонує інструменти для швидкого кредитного аналізу та співпрацює з понад 25 фінансовими установами. Це дає змогу ухвалювати рішення щодо кредитування протягом двох днів. Платформа інтегрується з державними реєст-

рами для автоматизації збору даних, що значно економить час фермерів та фінансових установ [32, 33].

Українські аграрії також можуть користуватися низкою цифрових рішень для підвищення ефективності управління господарством, моніторингу полів та оптимізації виробничих процесів. Наприклад, платформа цифрового землеробства Climate FieldView™ дає змогу аграріям створювати карти врожайності, аналізувати дані щодо стану ґрунту та рослин [34]. Доступ до цієї платформи надається через програму Digital4UA, яка підтримується Bayer. Учасники отримують набір обладнання для збору даних і доступ до сервісу для управління землеробством у реальному часі [35]. Також існують інші, зокрема й безкоштовні, цифрові платформи, які допомагають аграріям у прийнятті оптимальних рішень щодо ефективного управління [36].

На підставі наведеного можна зробити висновок, що диджитал-технології активно впроваджуються задля підтримки сталого розвитку аграрного сектору України, особливо для малих і середніх фермерів. Вони дають змогу інтегрувати сучасні інновації для покращення ефективності управління, що є важливим кроком до диджиталізації аграрної сфери. Диджитал-платформи демонструють потенціал цифрових технологій для полегшення управління сільськогосподарськими ресурсами, підвищення ефективності діяльності суб'єктів в аграрній сфері.

Правове регулювання цифрових платформ для аграрного сектору в Україні охоплює такі основні аспекти: регулювання через загальні норми цивільного та господарського права (питання, пов'язані з договорами між платформами та користувачами (наприклад, договори надання послуг); умови здійснення підприємницької діяльності); Закон України «Про електронну комерцію» (порядок вчинення електронних правочинів із застосуванням інформаційно-комунікаційних систем, права і обов'язки учасників відносин у сфері електронної комерції); Закон України «Про захист персональних даних» (щодо захисту і обробки персональних даних користувачів платформ). Оскільки деякі платформи, як-от AgriAnalytica, інтегруються з державними реєстрами для автоматизації обробки даних, це вимагає відповідності до Законів України «Про доступ до публічної інформації», «Про публічні електронні реєстри» та відповідних постанов Кабінету Міністрів про порядок доступу до державних реєстрів. Деякі платформи співпрацюють із фінансовими установами, тож вони також підпадають під вимоги законодавства про фінансові послуги, зокрема щодо надання кредитів та фінансової прозорості. Розвиток цифрових платформ частково регулюється іншими та загальними рамковими нормативно-правовими актами щодо розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Аналіз зазначеного законодавства вказує на відсутність чіткого регулювання питання функціонування диджитал-платформ, зокрема в аграрній сфері, та

дає змогу виділити кілька ключових питань, які потребують вирішення на законодавчому рівні:

- національне законодавство України не враховує специфіку функціонування диджитал-платформ;
- аграрії часто надають для платформи доступ до даних про свої земельні ділянки, врожайність, погодні умови та інші аспекти господарства. Неповна імплементація вимог GDPR (для міжнародної співпраці) або внутрішніх стандартів захисту даних може створити ризики неправомірного використання інформації;
- системи моніторингу й автоматизації часто працюють на базі IoT (Інтернету речей), що робить їх вразливими до кібератак;
- відсутність чіткої регламентації відповідальності платформ у випадках невиконання договірних зобов'язань або неправомірного використання даних;
- платформи часто використовуються для укладання угод, проте нормативно-правова база щодо електронної комерції саме для диджитал-платформ є фрагментарною.

Висновки. Недостатня правова визначеність у питаннях регулювання диджитал-технологій, захисту персональних даних, інтелектуальної власності, а також договірних відносин на платформах може стримувати розвиток аграрного сектору. До того ж впровадження диджитал-платформ вимагає належного врахування правових аспектів кібербезпеки, оподаткування та міжнародної торгівлі.

Отже, для подальшого ефективного впровадження диджиталізації в економіку країни, зокрема в аграрну сферу, доцільним було б втілення таких заходів:

- прийняття законодавчих норм про цифрові платформи, що визначатиме їх функції, права та обов'язки операторів платформ, відповідальність операторів платформ за якість послуг та збереження даних, а також стандарти інтероперабельності для обміну даними між платформами;
- уточнення на законодавчому рівні порядку зберігання, обробки й передачі аграрних даних, спираючись на досвід ЄС (наприклад, GDPR);
- удосконалення Закону України «Про електронну комерцію» зі врахуванням положення про диджитал-платформи, зокрема аграрні;
- створення механізмів перевірки та сертифікації платформ, які надають послуги електронної торгівлі.

Запровадження цих змін сприятиме розвитку диджиталізації аграрного сектору, посиленню захисту прав фермерів і підвищенню ефективності роботи суб'єктів в аграрній сфері.

Список використаних джерел

1. World Bank Group. *The official World Bank Group site*. 14.12.2024. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/digital/overview>

2. Enabling Agriculture and Food Systems Transformation 4.0: Data Driven Digital Agriculture. 15.03.2021. URL: https://collaboration.worldbank.org/content/sites/collaboration-for-development/en/groups/digital-and-data-driven-agriculture-cop/blogs.entry.html/2021/03/15/enabling_agricultureandfoodsystemstransformati-lxno.html
3. Сучасний стан та проблеми впровадження цифрових технологій в практику діяльності сільськогосподарських підприємств / І. В. Свиноус, О. Ю. Гаврик, К. В. Ткаченко, Д. М. Микитюк, А. В. Семисал. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 15–16. С. 35–39. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7119&i=5>
4. Тарасюк А., Гамалій В. Тренди цифровізації сільськогосподарських підприємств України. *Scientia-Fructuosa (Вісник Київського національного торговельно-економічного університету)*. 2021. № 139(5). С. 72–85. URL: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/117/94>
5. Калугін О. Ю. Організаційно-правові засади впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в аграрний сектор в умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / НУБіП України. Київ, 2012. 22 с.
6. Водянка Л. Д., Юрій Т. П. Цифровізація та цифрова платформа в економічному розвитку аграрного сектору. *Економіка АПК*. 2020. № 12. С. 67–73. URL: https://eaprk.com.ua/web/uploads/pdf/Економiка%20АПК_Iss.12_2020_67-73.pdf
7. Таптунова І., Казацька М. На шляху до єдиного цифрового ринку ЄС: електронна комерція. *ГО «Український центр європейської політики»*. URL: https://ucerp.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/ucerp_report_e-commerce_31.05.2021.pdf
8. Вплив регуляторних механізмів розвитку аграрної сфери на реалізацію потенціалу цифрових технологій / С. Ю. Соколюк, П. К. Бечко, І. І. Чернега, С. А. Пташник. *Економіка та держава*. 2021. № 8. С. 23–27. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4988&i=3>
9. Піщенко О. Стратегії цифрового аграрного сектору в умовах в еколого-економічної безпеки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 5, том 1. С. 303–310. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/01/2022-310-50.pdf>
10. Калаченкова К. О. Правове регулювання використання діджитал технологій в агропромисловому комплексі України: проблематика та перспективи. *Осінні юридичні читання – 2024. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки. Випуск XXXIV: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Осінні юридичні читання – 2024» (21 листопада 2024 р.,)*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. С. 25–27.
11. The Privacy Act 1988. *The Office of the Australian Information Commissioner*. URL: <https://www.oaic.gov.au/privacy/privacy-legislation/the-privacy-act> (дата звернення 11.11.2024).
12. AgriDigital. *The official AgriDigital site*. URL: <https://www.agridigital.io/> (дата звернення 11.11.2024).
13. National Agriculture Market (e-NAM): One Nation, One Market. URL: <https://static.pib.gov.in/WriteReadData/specificdocs/documents/2021/dec/doc2021122051.pdf> (дата звернення 11.11.2024).
14. National Agriculture Market. URL: <https://www.enam.gov.in/web> (дата звернення 11.11.2024).
15. Farmigo. URL: <https://www.farmigo.com/about> (дата звернення 11.11.2024).
16. Digitalisation of agriculture and rural areas in the EU. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/sustainability/digitalisation_en (дата звернення 11.11.2024).
17. Agriresearch factsheet. Digital transformation in agriculture and rural areas. URL: <https://ec.europa.eu/newsroom/horizon2020/redirection/document/51898> (дата звернення 11.11.2024).

18. European data governance and amending Regulation (EU) 2018/1724 (Data Governance Act). *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R0868> (дата звернення 11.11.2024).
19. Moving towards a European data space: New EU law for data-sharing. URL: <https://data.europa.eu/en/news-events/news/moving-towards-european-data-space-new-eu-law-data-sharing> (дата звернення 11.11.2024).
20. Європейський загальний регламент захисту даних (GDPR). URL: <https://gdpr-info.eu> (дата звернення 11.11.2024).
21. Digital Services Act: EU's landmark rules for online platforms enter into force. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_22_6906/IP_22_6906_EN.pdf (дата звернення 11.11.2024).
22. Common Agricultural Policy. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy_en (дата звернення 11.11.2024).
23. SmartAgriHubs. URL: <https://www.smartagrihubs.eu/about> (дата звернення 11.11.2024).
24. Pour une agriculture innovante au cœur des enjeux de recherche: lancement du plan «Agriculture-Innovation 2025». URL: <https://agriculture.gouv.fr/lancement-du-plan-agriculture-innovation-2025>
25. Digital agriculture in Europe and in France: which organisations can boost adoption levels? / V. Bellon-Maurel, I. Piot-Lepetit, N. Lachia, B. Tisseyre. *Crop and Pasture Science*. Vol. 74(6), P. 573–585, 28 March 2023. DOI: 10.1071/CP22065. URL: <https://bioone.org/journals/crop-and-pasture-science/volume-74/issue-6/CP22065/Digital-agriculture-in-Europe-and-in-France--which-organisations/10.1071/CP22065.short>
26. Digital Farming / Smart Farming. *Fraunhofer Institute for Experimental Software Engineering IESE*. URL: <https://www.iese.fraunhofer.de/en/trend/digital-farming.html> (дата звернення 11.11.2024).
27. The Digital Agriculture Revolution Will Take More Than Innovation / S. Baskaran-Makanju, S. Hoo, Ch. Mitchell, J. Larson, Sh. Unnikrishnan, S. Vasudevan, Y. Zrikem. July 22, 2021. URL: <https://www.bcg.com/publications/2021/digital-agriculture-and-development>
28. Farm Bill. *Economic Research Service U.S. Department of Agriculture*. URL: <https://ers.usda.gov/topics/farm-bill> (дата звернення 11.11.2024).
29. The Cloud Act. *European Union Agency for Criminal Justice Cooperation*. URL: <https://www.eurojust.europa.eu/publication/cloud-act> (дата звернення 11.11.2024).
30. Державний аграрний реєстр. URL: <https://www.dar.gov.ua> (дата звернення 11.11.2024).
31. Мінагро за підтримки ЄС та Світового Банку анонсували запуск Державного реєстру аграріїв (ДАР). 22.12.2023. URL: <https://kurkul.com/spetsproekty/1531-ponad-50-000-viplat-za-rik-roboti--yak-pratsyuye-dar-dlya-fermeriv>
32. Платформа AgriAnalytica спрощує доступ фермерів до фінансування. URL: <https://aggeek.net/ua-blog/platforma-agrianalytica-sproschue-dostup-fermeriv-do-finansuvannya> (дата звернення 11.11.2024).
33. AgriAnalytica. URL: <https://agrianalytica.com/uk/> (дата звернення 05.12.2024).
34. Платформа цифрового землеробства Climate FieldView™. URL: <https://www.climatefieldview.com.ua> (дата звернення 11.11.2024).
35. Програма Digital4UA для агровиробників. URL: https://www.cropscience.bayer.ua/News/2024/2024_09 (дата звернення 11.11.2024).
36. Безкоштовні цифрові платформи для аграріїв. URL: <https://www.agrilab.ua/bezkoshtovni-tyfrovi-platformy-dlya-agrariyiv> (дата звернення 11.11.2024).

Kateryna Kalachenkova. Theoretical and Practical Aspects of The Implementation of Digital Platforms in The Agricultural Sector: A Comparative Legal Research

The article is devoted to the research of international and national experience of digital platforms in the agricultural sector. The relevance of the research is due to the development and implementation of digitalization in all sectors of the economy, including the agricultural sector. The purpose of this research is to determine the legal conditions for the successful implementation of digital platforms in the activities of agricultural entities, in particular by implementing the best international practices in the national legal system. This article examines examples of successful international digital platforms, including eNAM (India), AgriDigital (Australia), and Farmigo (USA). The paper highlights the key functions of digital platforms, namely: process automation, increased transparency, efficient resource management, and improved access to markets. It is emphasized that the effective functioning of such platforms is impossible without proper legal regulation. The legal framework for the use of digital platforms, including requirements for data protection, contractual regulation and cybersecurity, is considered, taking into account EU legislation (GDPR, DSA) and US legislation (Farm Bill, Cloud Act). Particular attention is paid to the impact of digitalization on the Ukrainian agricultural sector and the relevant legal regulation. The paper examines Ukrainian digital platforms aimed at supporting the agricultural sector. This article analyzes the state of legal regulation in Ukraine, in particular, the aspects of access to state registers, electronic transactions and data privacy protection. Attention is drawn to the lack of clear regulation of the functioning of digital platforms, including in the agricultural sector, and the key issues that need to be addressed at the legislative level are highlighted. The article also offers recommendations for improving the legal framework of Ukraine to facilitate the development of digital platforms in the agricultural sector. The author concludes that it is advisable to adopt foreign experience in regulating the functioning of digital platforms.

Keywords: digitalization, digital platforms, agrarian sector, entities in the agrarian sector, legal regulation.

УДК 321.7

DOI 10.31558/2786-5835.2024.2.5

Нікітенко Лілія Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного,
міжнародного і кримінального права
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ЗАГРОЗИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЇ ПАРТИСИПАТИВНОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Стаття присвячена питанням загроз реалізації ідеї партисипативної демократії.

Запропоновано під загрозами реалізації ідеї партисипативної демократії (загрозами партисипативної демократії) визнавати будь-які обставини або події, що викликані внутрішніми або зовнішніми чинниками, здатні порушити нормальний стан розвитку партисипативної демократії, що в кінцевому підсумку негативно вплине на її результативність та щодо яких потрібно застосовувати певні заходи запобігання, нейтралізації та усунення.

Виявлено, що основними загрозами реалізації ідеї партисипативної демократії в сучасному світі є: 1) доступ громадян до неповної та неправдивої публічної інформації і межі транспарентності публічної влади; 2) популізм як інструмент політичної боротьби; 3) рамки правових обмежень громадянської участі; 4) розмивання відповідальності держави та гро-